

ni se uresljivo poročila, da je vlada izdala upravnim oblastem ukaz, da je odredbe novega zakona izpeljati do pike matančno, in da naj oblasti poskrbijo za izpolnitev krajevnih varnostnih organov, če se je bati kakih demonstracij, bojkota ali nemirov. Posamezna vojaška poveljstva so dobila ukaz, kam morajo razposlati patrulo. — Tako daleč si upajo liberalne stranke tam, kjer imajo enkrat moč v svojih rokah. Tudi pri nas ne bo nič drugače, ako bi protiverske stranke dobile vso politično moč v svoje roke. In naj še tako pravijo, da vera nima s politikom ničesar opraviti, vemo, da govorijo le zato tako, da ne bi bilo nikogar, ki bi vero v javnem življenju branil, da bi jo lahko tudi pri nas zatirali kot v Mehiki. To liberalno početje v Mehiki je za vse katoličane važen nauk: Branimo sv. vero in njene pravice v javnem življenju, dokler je čas in brezverske ter protiverske stranke še niso dosegle vseh moči nad nami.

Kaj je novega?

Prihodnja številka »Gospodarja« prinese »Slike« in »Gospodarske novice«.

Vabimo Vas na shod SLS za mesto Maribor, ki se vrši v soboto, dne 31. julija 1926, ob 8. uri zvečer v dvorani Zdravne gospodarske banke v Mariboru. Predmet: Občinska politika v Mariboru, posebno: Mestna hranilnica v Mariboru. Govorita: župan dr. Leskovar in mestni svetnik dr. Jerovšek. — Izvršilni odbor SLS za mesto Maribor.

Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji. Prestavljene so č. gg.: Anton Medved iz Dramelj v Pilštajn, Matija Zadavec iz Črensovc za ekspozita v Hotizo, Jožef Tišadar iz Hotize v Črensovc, Alojz Pihler od St. Jurija pod Taborom v Fram, Janez Mak iz Sevnice ob Savi k St. Juriju pod Taborom, Peter Kovačič od Sv. Križa pri Slatini v Maribor kot I. korni vikar. — Nastavljeni so č. gg.: Anton Plevnik v St. Janž na Dravskem polju, Alojz Osterc v Beltinca, Vinko Pivec v Hoče, Anton Boštele k Sv. Jakobu v Slov. gor. (1. sept.), Tomaž Ulaga k Sv. Križu pri Slatini, Anton Rataj v Črno na Koroškem, Jožef Domanjko v Sevnico ob Savi, Franc Kren za provizorja v Sv. Ožbolt ob Dravi. — Č. g. Alojz Cigler gre na trimesečni bolniški dopust. — Za provizorja na Zgornji Polskavi je postavljen g. Jožef Zolmir, kaplan istotam. — Za provizorja pri Sv. Petru v Gornji Radgoni je postavljen č. g. kaplan Jakob Sajovic. — Za provizorja v Stopercih pride č. g. K. Lampert. — Kot ravnatelj v bogoslovnem semenišču nastopi dne 1. septembra č. g. Franc Cukala, stolni kanonik. Dosedanji ravnatelj č. g. kanonik Rudolf Janežič se preseli v stolni kapitelj. — Č. g. Martin Avšič, kaplan pri Sv. Jakobu v Slov. gor., je postavljen za duhovnega vodjo v bogoslovno semenišče v Mariboru.

Dva utonila zadnje nedelje popoldne v Dravi. V Studencih pri Mariboru se je kopal okrog 4. ure popoldne nižji železniški uradnik Josip Hiter v večji družbi. Ravno desni breg Drave pri Studencih je precej globok in tamkaj je reka tudi zelo deroča. Hitra je pri plavanju ob deročem desnem bregu prijel krč in začel je kričati na pomoč. Res mu je prihitel pomagati neki Ferš, a kakor vsak potapljač, se je tudi Hiter oprijel Ferša tako nerodno in krčevito, da se ga je ta komaj otresele. Ubogi Hiter je izginil v valovih in še do danes, ko beležimo to vest, ni znano, kako daleč ga je odnesla Drava. — Zakonska Cenc iz Studencev pri Mariboru sta šla v nedeljo popoldne nabirat suhljad v gozd nad Felberjevim otokom. Nabrana drva sta naložila v čoln in se peljala mimo Felberjevega otoka proti Studencem. S suhljadjo obloženi čoln se je vsled pritiska valov naenkrat prekucnil in mož ter žena sta padla v Dravo baš tamkaj, kjer najbolj dere, nekaj deset metrov pod otokom. Mož kot dober plavač se je rešil, žena Marija je pa utonila in valovi Drave so jo odnesli mimo Maribora. Ponesrečena Cenc Marija zapuša troje otrok, od katerih je star najstarejši komaj pet let. Ko se je zgodila nesreča, so bili Cencovi otroci s teto v Limbušu.

Smrtne nesreča pri mestnem električnem podjetju v Mariboru. Zadnji četrtek so delavci mestnega električnega podjetja v Mariboru barvali železne držaje na hiši v Wildenraimerjevi ulici 14. Ker so imeli za to delo prekratko lestev, so si pomagali na ta način, da so podstavili voziček in nanj naslonili lestev, ki je zdaj dosegla. Štirje delavci

so držali voziček, delavec R. Pirkovič pa je splezal po lestvi in izvršil delo. Ko ga je končal, si je zopet odpel pas, pri tem pa se je brzokone lestev premaknila, da je R. Pirkovič zgubil ravnotežje, omahnil in padel na tla. Pri padcu si je razbil lobanjo in je obležal na mestu mrtev. To je že drugi slučaj smrtne nesreče pri tem podjetju.

Sovrašstvo in prepis s smrtnim izidom. Zadnje nedelje v noči sta se sprla med seboj na cesti v Bistrici pri Limbušu dva delavca iz ruske tovarne Anton Sagadin in Lipnik. Prepis se je razvil v pretep in med ravsanjem je sunil Lipnik Sagadina z nožem v desno stran prs tako močno, da je ta 10 minut nato umrl. Ubijalec Lipnik je pobegnil po zločinu neznan kam z izjavo, da si bo sam končal življenje. Lipnika niso orožniki do danes prijeli.

Pevsko društvo »Jadrana« bo priredilo dne 1. avgusta veliko javno veselico na vrto gospoda Srečka Robiča v Limbušu. Cisti dobiček je za nakup šolskih knjig revnim limbuškim otrokom in otrokom pevcev »Jadrana«.

Komaj rešeni smrti. Za časa zadnjih nalivov in narastka rek je bila tudi Drava dalje časa zaprta za splave. Kljub zaprtju so splavarji gradili nad Falo svoje splave in čakali z njimi, da bo Drava upadla. Prve splave po deževju so spustili preko falskega jezera predzadnji terek popoldne. Predzadnje sredo ob osmih zjutraj je čakalo nad falskimi zatvornicami večje število splavov, ki so last lesne tvrdke Hirschler in Legradске štedionice. Ti splavi so bili navezani ob breg eden za drugim pod spustilnico. V trenutkih, ko je veslal prvi splav, na katerem so bili štirje splavarji pod krmarišem Šantlom proti spustilnici, se je utrgal od obrežja en prazen splav in tok vode ga je gnal z neverjetno brzino proti splavu, ki je nameraval v spustilnico. Splava sta zadela kljub naporu splavarjev eden ob drugega s tako silo, da je pognalo splav, na katerem so bili splavarji, iz smeri v spustilnico proti ravnokar odprti zatvornici, skozi katero so bučali valovi Drave v večdesetmetersko globino. Ko so splavarji zapazili smrtno nevarnost, so se izvili iz prestrašenih prsi obupni kliči na pomoč. A kdo bi jim naj priskočil na pomoč tako hitro, ker oba splava sta že bila tik pred odprto zatvornico! Kljub smrtnemu strahu in obupnemu kričanju gledalec bližajoče se nesreče so ohranili splavarji še toliko prisotnosti duha, da so se oprijeli, ko je držal splav po toku tik pod zatvornico, železne ograje, ki je nad zatvornico. Rešili so se vsi štirje, a splava sta zgrmela eden za drugim skozi zatvornico v globočino med peneče se valovje. Splavarji so bili tako prevzeti od strahu, da je pretrelo par deset minut, preden je začel govoriti najpogumnejši med njimi, Krmariš Šantel. Oba splava sta se razbila na drobne kosce, katere so lovili krog poldne v sredo pristaniški fan talini pri Mariboru. Škoda znaša 40.000 dinarjev, a hvala Bogu, da ni zahtevala nesreča nobene človeške žrtve!

Krvav dogodek ob avstrijski meji. Dne 19. t. m. na večer je priteklo k Laščancu, posestniku naše občine Kapla pri Breznu, ki ima svojo kmetijo tik ob državni meji, neki Kop in se zgrudil. Bil je ves krvav, kri mu je curkoma vre la iz leve strani prsi. Domači so mu za silo zaprli rano in ustavili kri ter poslali po kapelskega g. župnika. Kakor se je dognalo, je Kopa ustrelil avstrijski orožnik pri zadnji hiši avstrijske občine Hardegg; hiša stoji ob križišču nevarne poti, ki teče ob grebenu gorskega hrba Remšnika blizu državne meje, oziroma tvori mestoma mejo — vse drugače, kot je zaznamovano na najmodernejšem našem zemljevidu učitelja Dimnika! — in pota, ki drži v Arvež (Arnfels). Orožnik je ustrelil Kopa v hrbet iz daljave par korakov. Kaj je dovedlo do tega, je še nepojasnjeno. Kop je pristojen v Ribnico na Pohorju, dninar in ima tudi tik ob državni meji malo posestvo v najem, s katerim pa se ne peča dosti, ampak obsega polje njegovega delovanja bližnje kraje to — in onstran meje. Je na jako slabem glasu pri ljudeh in prav črno napisan pri oblastih na obeh straneh meje; ljudje imajo velik strah pred njim. Ves dogodek je, kakor rečeno, še nepojasnjeno. Ranjenca so odpeljali drugi dan v mariborsko bolnico.

Tihotapstvo evete. Finančna kontrola v Svečini pri Mariboru je zopet imela bogat lov. Odkrila je dobro organizirano in zelo razpredeno tihotapstvo. Pretekli dni je zasledovala tihotapce, ki pa so opazili zasledovanje in vse blago prometali proč. Ubegli so vsi, razen treh, ki so bili aretirani. Zajeli pa so 60 kg saharina in 25.000 paketov cigaretnega papirja.

Naša društva.

ZAKAJ NA KMETSKE DNEVE?

Dr. Jeraj.

13., 14. in 15. avgusta so v Mariboru kmetijski dnevi. Marsikak črnogled gleda po strani in pravi: čemu zopet to? Kmetijski stan še miso stiskale nikdar tako velike stiske kakor letos, kako naj bomo veseli in navdušeni za kmetijske dneve.

Res je, kmetijski stan trpi, posebno letos trpi kakor na gori Kalvariji, od vseh strani ga tarejo nadloge, davki in povrh še slaba letina, poplave. A kljub temu vsi na kmetijski dan!

Kmetijski dan bo pokazal, da naš kmet še ni propadel, čeravno ga stiskajo z neizmernimi, velikanskimi davki. Številne množice naših kmetov in fantov bodo veliko znamenje vsem, da kmet gre naprej v izbojevanju pravic za svoj kmetijski stan. Ni več daleč trenutek, ko bo s polnimi, zlatimi žarki zasijalo solnce tudi kmetu, da bo srečen in zadovoljen, kakor kralj na svojem domu.

Kmetijski dnevi bodo pokazali, da naš kmet ljubi svojo kmetijsko zemljo, svojo rodno grudo, tudi če mu je kdaj sko pa, da mu bogato ne poplača njegovega dela in truda. Ponosen je na njo, če je vsa v solnce ožarjena, bogato-rodovitna, ponosen je pa tudi na njo, ko kloni pod bičem uim, neviht in poplav. Še bolj jo ljubi takrat, svojo rediteljico-grudo, ko mu težko z velikim trpljenjem rodi. Zato bodo prišli naši kmetje letos na kmetijske dneve, čeravno so v težkem položaju, da z veliko udeležbo izkažejo čast zemlji, roditeljici-grudi, ki ves svet pokonci drži.

Kmetijski dnevi morajo biti, tudi letos sredi neprestanega deževja morajo biti, da naš kmet pokaže, da je ponosen na svoj kmetijski stan. Ni lepšega stanu na svetu kakor je kmetijski stan. Čeravno so vsi stanovi lepi, vendar je kmetijski stan kakor solnce med zvezdami. Kakor solnce prekaša zvezde po svetlobi, tako prekaša kmetijski stan vse druge stanove. Ni lepšega na svetu, kakor je kmetijski dom z njivami, travniki, vrtovi. To je raj, prestavljen z nebes na zemljo. Ko propadajo vsi drugi stanovi in prihajajo v vojnih grozotah na beraško palico, kmetijski dom in njegova zemlja pa še stoji, kmet nikdar ne klone, tudi ne pred trpkim usodo. V trpljenju je zmagovalac, v stiskah odrešitelj za druge, drži pokonci narod in državo, vero in poštenost.

Kmetje, najlepši, najveličastnejši je vaš stan, nikdar ne bo propadel, ker za dežjem pride solnce, podlaga je vsem drugim stanovom, podlaga vsemu svetu, dušnemu in telesnemu zdravju človeštva. Ali ni zato vaša sveta dolžnost, da daste tudi na zunaj izraz temu svojemu ponosu in veličastnih kmetijskih dnevih. Pokazati morajo vsemu svetu, da je kmet vesel, da pripada kmetijskemu stanu, da obdeluje zemljo in živi in grudi, tisočletni, prastari grudi, nikdar izčrpljivi, vedno sveži in mladi.

Zato bodo šli naši kmeti, kmetijski fantje, kakor tudi žensstvo, veseli na kmetijske dneve, kakor na veselo svatovščino s šopkom, zelenim, belim in pisanim, da bo ves svet videl, kako se kmet svojega kmetijskega stanu veseli.

Slovenski kmetijski stan, 13., 14. in 15. avgusta je njegova veselja dan!

NAVODILA ZA KMETSKE DNEVE.

Izkaznice. Vsakdo si naj takoj kupi izkaznico za kmetijske dneve. Stane samo 5 D in da neverjetno velike ugodnosti: pravico do polovične vožnje na železnici, brezplačno skupno prenočišče

Dve zlati poroki pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Dne 21. julija sta v krogu svojih številnih sorodnikov, znancev in prijateljev obhajala zlato poroko kar dva para obenem: kmet Purgaj in krojač Fras, oba iz Gornjega doma. Bog daj vsem srečo in zdravje še zanaprej!

Viharji in neurja. Preko Ptujkega polja in poljanske ter slovenjebistriške doline do Pohorja je predzadnje sredo popoldne od treh do štirih divjal silen vihar, ki je ruval drevje in ga lomil, odkrival strehe in potlačil v tla vse polje, kjer je še bilo žito, kornuza, fižol. Posebno škodo je napravil vihar na sadnem drevju, s katerega je otresele skoro vse sadje. Med viharjem je pobelila toča celo planjavo. Škoda je tem bolj občutna, ker je vihar dobesedno uničil vse, kar je še ostalo po povodnji. Ljudstvo v težkih skrbeh gleda v bodočnost. — V noči dne 20. julija je zadela Savinjsko dolino težka vremenska katastrofa. Zvečer so se začeli zbirati na jugozahodu oblaki in kmalu se je vsula mala ploha. V upanju, da je s tem opravljeno, so se ljudje podali k počitku, kar jih okrog 11. ure ponoči zbudi hrup in grmenje, in kmalu začne padati gosta in debela toča. Vihar je podiral hmeljeve droge ter brzojavno in električno napeljavalo. Toča je padala po celem zgornjem delu Savinjske doline. Posebno so prizadete občine: Prekopa, Vransko, Sv. Jeronim, St. Jurij, Grajska vas, malo manj pa St. Pavel, Gomilsko, Braslovče in druge. Toča je uničila pšenico, ki je ravnokar dozorevala, sadje leži po tleh, neprecenljiva pa je škoda na hmeljiščih.

Okrajna cesta proti Vurbergu je vsled po povodnji poškodovanega cestišča in uničenega velikega kamenitega mosta preko Grajene do nadaljnjega zaprta. Cesta se popravljiva in novi most gradi, tako da bo v dveh mesecih že omogočen promet, ki sedaj vodi po občinskih cestah v precejšnjem ovinku.

Brod pri Zavrču preko Drave ne obratuje, ker ga je doplavljen drevje in les poškodoval. Popravila so v polnem teku.

Žalostna novica iz Loč pri Poljčanah. Umrla je v mariborski bolnici nepozabna gdč. Franica Krajnc v starosti 17 let. V četrtek, dne 15. t. m., zvečer si je še prepevala s prijateljicami. Ko se je poslovila od njih, jim je nenavdno podajala roko. Drugi dan zvečer je bila že v mariborski bolnici. Naslednji dan, v soboto, je bila ob osmih zjutraj operirana. V nedeljo se ji je stanje znatno poslabšalo. Prejela je sv. obhajilo ob desetih zvečer in proti jutru ob tričetrt na štiri je izdihnila svojo nedolžno dušo. Bila je zavedna Orlica in zvesta Marijina družbenka. Bila je tudi vneta cerkvena pevka, v vsakem oziru vzgledna in tudi v obče spoštovana in priljubljena. Pogreb se je vršil v terek dne 20. t. m. Naj v miru počiva!

Novice iz Ponikve. Dne 24. julija t. l. smo pokopali vrlga mladeniča Jožeka Slatenčeka iz Ostroznega. Umrl je po kratki bolezni, star komaj 25 let. Za njim vlada tu splošna žalost. Posebno žalujejo njegovi starši, ki so izgubili dobrega edinega sina; zlasti je potrpeče, ki je star 84 let in vedno v bolniški postelji, ki si sam ne more ničesar pomagati in kateremu je bil rajni Jožek usmiljen bolniški strežnik. Bog potolaži starše, dobremu sinu pa daj obilno plačilo! — Po plazu uničeno domačijo Fr. Slemenšek hodijo gledat cele procesije ljudi, toda malo jih je, ki bi mu dejansko pomagali. In vendar vsak vidi, kako je potreben pomoči! — Dne 1. avgusta t. l. zboruje pri nas podružnica Krščanske šole. Težnja po razkritjanju naših šol postaja čedalje večja. Zato vsi zavedni katoličani v Krščansko šolo! — Dne 8. avgusta pa bomo obhajali s slovesno službo božjo, s pridigami in skupnim sv. obhajilom 700letnice smrti sv. Frančiška Asiškega. 8. avgust bode v naši župni cerkvi tudi dan porcijunkulskega odpustka. Zato vabimo k tej slovesnosti domačine in sosede!

Uboj iz ljubosumnosti. Pod Ljubično pri Poljčanah, župnija Loče, se je pri posestniku Gumzeju pretrelo nedelje popoldne ob pol šestih pripetil žalosten slučaj, ki je končal z ubojem. Dva delavca tovarne za vpojneno pohištvo na Zbelovem — oba se pišeta Gumzej, a nista v sorodu — sta se radi dveh delavk sprla in je starejši Gumzej mlajšemu, 18letnemu tovarišu, zasadil nož strugalniki v prsa ter mu prerezal aorto. Ranjeni se je v nekaj minutah zgrudil mrtev na tla. Drugi dan so ga odpeljali v mrtvašnico v Loče. Ubijalec pa je orožništvo odvedlo v konjiške zapore.

Težka nesreča vsled neprevidnosti. Alojzij Nahtigal, posestnik v Št. Andražu pri Velenju, je bil mnenja, da se

po šolah, prost pristop k vsem predavanjem in prosto stojišče na veliki orlovski prireditvi 15. avgusta popoldne. Izkaznice dobite v župnem uradu, ponekod pa pri tajnikih prosvetnih društev in kmetijskih zvez.

Prenočišče. Kdor hoče imeti posebno prenočišče na postelji, naj javi to našim zaupnikom ali pa piše naravnost na Prosvetno zvezo, Aleksandrova cesta 6, Maribor.

Narodne noše. Zelo važne bodo narodne noše na kmetijskem dnevu. Kdor more, naj si jo oskrbi, posebno fantje in dekleta. Narodna noša je ljudska obleka, izraz njegovega čuta za lepoto, zato na kmetijske dneve, ako le mogoče, v narodni noši.

Romanje. Ob priliki kmetijskih dnevov se vrši tudi romanje k Materi milosti. Noben drug stan ni tako združen z Bogom in vero, kakor kmetijski stan. Zato bo na kmetijskih dnevih zvečer kmetijska pobožnost po cerkvah. Kmetijski stan bo na kmetijskih dnevih tudi z Bogom obnavljal zvezo.

Kdo naj pride že v soboto na kmetijski dan? Vsi, ki se zanimajo podrobno za vprašanja kmetijskega stanu, predvsem odborniki prosvetnih društev, kmetijskih zvez in naši samostojni kmetijski gospodarji.

Kupovanje izkaznic. Hitite s kupovanjem izkaznic. Kdo ima v vašem kraju izkaznice, izveste pri tajniku domačega prosvetnega društva ali kmetijske zveze.

Prehrana. Prehrano na kmetijskih dnevih si oskrbi vsak sam. Kdor si od doma vzame primeren prigrizek, bo lahko izhajal na kmetijskih dnevih z malenkostnimi stroški. Fantje in možje, priporočajte se pri naših dobrih gospodinjah, da vam dajo na pot kaj dobrega za pod zob.

Udeležba. Čeravno predvsem vabimo naše moške in fante, vendar je tudi naše kmetijsko žensstvo dobrodošlo.

Prosvetni dan v St. Lenartu v Slov. goricah, ki smo ga danes leden napovedali, se vsled nepredvidenih ovir 1. avgusta ne more vršiti, na kar opozarjamo okoliška društva.

Katoliško bralno in gospodarsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah uprizori v nedeljo, dne 1. avgusta po popoldanskem cerkvenem opravilu priljubljeno Fiazgarjevo igrjo »Naš

